

HALDEN
KOMMUNE

Planprogram

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2022 – 2033

Høringsutkast

Innhold

1. Generelt om planen	3
1.1 Bakgrunn:.....	3
1.2 Formål.....	3
1.3 Definisjoner av begreper.....	3
1.4 Innhold og avgrensninger.....	4
2. Ulike føringer	5
2.1 Nasjonale føringer:	5
2.2 Regionale føringer:.....	6
2.3 Kommunale føringer:	6
3. Satsingsområder i planen.....	6
3.1 Satsingsområdet idrett:	7
3.2 Satsingsområdet fysisk aktivitet:.....	7
3.3 Kartlegging:.....	7
4. Planprosess og medvirkning	8
4.1 Organisering.....	8
4.2 Medvirkning.....	8
4.3 Tidsplan	8

1. Generelt om planen

1.1 Bakgrunn:

«Kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet 2022 – 2033» er en rullering av gjeldende kommunedelplan for idrett og friluftsliv som ble vedtatt av Halden kommunestyre den 22.06.2016. Videre er det et krav fra Kulturdepartementet at anlegg for idrett og fysisk aktivitet, som det skal søkes spillemidler til, er del av en kommunal plan som er under politisk styring i kommunen. Kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet skal følge plan- og bygningsloven sine føringer for utarbeidelsen av kommunedelplaner. I plan- og bygningsloven § 4.1 skal det utarbeides et planprogram som varsler oppstart og som danner grunnlag for planarbeidet:

«Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn normalt samtidig med varsling av planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten.»

1.2 Formål

Det er et mål at kommunedelplanen skal danne grunnlag for Halden kommune sin langsiktige planlegging innen områdene idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv. Planen skal videre hjelpe Halden kommune med å få oversikt over hvilke behov kommunen har når det kommer til anlegg og arealer til idrett og fysisk aktivitet, både kortsiktige og langsiktige. Planen skal fungere som et overordnet politisk styringsdokument, samtidig som den danner grunnlaget for det administrative arbeidet innen idrett og fysisk aktivitet.

Det er også et mål at planen skal bygge oppunder mål og strategier som er vedtatt i Samfunnsplanen. Hvordan kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet kan bidra til å øke sysselsettingen i Halden, skape gode oppvekstvilkår for barn og unge og bidra til god folkehelse for alle aldersgrupper, vil være viktig i arbeidet med å finne planens mål og tiltak.

Videre er det et mål at FN 17 bærekraftsmål legges som utgangspunkt for planarbeidet og målkonflikter diskuteres i planforslaget. På bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget for planlegging «Vi i Halden», og kommunens samfunnsplan og klimaplan vil vi lage denne koblingen i planarbeidet.

Et klart mål er at planarbeidet skal bidra til å tilrettelegge for at hele Haldens befolkning skal ha et tilbud til å utøve idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv. Halden kommune ønsker å få til dette ved å ha et fokus på anlegg og aktivitet innen følgende områder:

- Idrett
- Organisert aktivitet
- Egenorganisert aktivitet
- Hverdagsaktivitet
- Friluftsliv

1.3 Definisjoner av begreper

Kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet vil belyse ulike typer av hvordan idrett og fysisk aktivitet utøves. Dette gjelder både hvilke sammenhenger aktiviteten utføres og på hvilke arenaer. Ut fra det er det viktig å klargjøre noen sentrale begreper som vil bli brukt i planen. Definisjonene er hentet fra kulturdepartementets veileder «Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet» og «Statlig idrettspolitik inn i en ny tid»:

Idrett: Med idrett forstås aktivitet i form av trening, eller konkurranse i den organiserte idretten.

Fysisk aktivitet: Med fysisk aktivitet forstås egenorganiserte trenings og mosjonsaktiviteter, herunder friluftsliv og aktiviteter preget av lek som gir økt energiforbruk.

- **Organisert aktivitet:** En aktivitet som ledes av noen. Det kan være gruppetimer på et treningssenter eller turgrupper ledet av en turlleder fra en friluftslivsorganisasjon. I organisert aktivitet logger det gjerne en grad av planlegging, tilrettelegging og gruppetilhørighet.
- **Egenorganisert aktivitet:** En aktivitet hvor individene selv står for planleggingen og gjennomføringen av aktiviteten. Egenorganisert aktivitet kan foregå på ulike arenaer, for eksempel i et idrettslag, på et treningssenter, i nærmiljøet eller ute i naturen.
- **Hverdagsaktivitet:** Med hverdagsaktivitet menes en aktivitet hvor selve aktiviteten i seg selv eller resultatet av aktiviteten ikke er målet. Det å gå eller sykle til jobb, eller drive med hagearbeid kan være eksempler på hverdagsaktivitet.
- **Friluftsliv:** Klima- og miljøverndepartementet definerer friluftsliv som opphold og fysisk aktivitet i friluft, i fritiden, med sikte på miljøforandring og naturopplevelser.

Folkehelse: Folkehelseloven definerer folkehelse som «befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen». Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv kan brukes som virkemiddel for å styrke folkehelsen, da folkehelse omhandler både psykisk og fysisk helse.

Ulike typer anlegg for idrett og fysisk aktivitet:

- **Nærmiljøanlegg:** Med nærmiljøanlegg menes anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig beliggende i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. Nærmiljøanlegg er kun utendørsanlegg. Anleggene skal være fritt allment tilgjengelige for egenorganisert fysisk aktivitet, primært for barn og ungdom, men også for lokalbefolkningen for øvrig. Nærmiljøanlegg kan lokaliseres i tilknytning til et skoleanlegg eller idrettsanlegg, men skal ikke utformes for å dekke behovet for anlegg til den organiserte idretten.
- **Ordinære anlegg:** De tilskuddsberettigede anlegg som fremgår av Kulturdepartementets publikasjon V-0732 «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet». De ordinære tilskuddsberettigede anleggstypene er i hovedsak nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for den organiserte idretten. De tekniske krav til mål og utforming av anleggene tar utgangspunkt i konkurransereglene til det enkelte særforbund.
- **Interkommunale idrettsanlegg:** Det er større kostnadskrevende anlegg der to eller flere kommuner inngår en skriftlig avtale om eierskap, investering og drift. Det er Kulturdepartementet som kan gi et anlegg en interkommunal status.
- **Nasjonalanlegg:** Idrettsanlegg som tilfredsstillende tekniske og funksjonelle standardkrav for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser. Ordningen er meget begrenset, og det er Kulturdepartementet som etter uttalelse fra Norges Idrettsforbund og olympiske og paraolympiske komité (NIF) gir et anlegg denne statusen.

1.4 Innhold og avgrensninger

Kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet skal være en tematisk plan innenfor samfunnsplanlegging og avgrenses til å omhandle idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv. Planen vil legge føringer for fremtidig planlegging av disponering av arealer, men er ikke juridisk bindende på dette feltet. Gjøres det arealvurderinger i planen må disse tas inn i Halden kommunes arealplan, eventuelt reguleringsplaner for å få rettsvirkning.

Etter anbefalinger fra kulturdepartementet skal planforslaget inneholde følgende punkter:

- Målsetting for Halden kommunes satsing på idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv.
- Målsetting for anleggsutbygging og sikring av arealer for idrett og friluftsliv.
- En resultatvurdering av forrige plan med statusoversikt.
- Vurdering av langsiktige og kortsiktige behov for både anlegg og aktivitet.
- Redegjørelse for sammenhengen med andre planer i Halden kommune.
- Prioritert handlingsprogram for utbygging av idretts- og friluftsanlegg.
- En oversikt over forventede kostnader knyttet til drift og vedlikehold av de planlagte anleggene.
- En uprioritert liste over langsiktige behov for anlegg i Halden kommune.
- Lokaliseringen av eksisterende og planlagte anlegg, områder for friluftsliv og arealbehov for planlagte anlegg og friluftsområder bør framgå av relevante kart.

2. Ulike føringer

Under kommunens planarbeid med kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet er det flere føringer som må tas hensyn til. I planprosessen må kommunen blant annet forholde seg til lover og forskrifter, stortingsmeldinger og andre planer. Videre følger noen av de viktigste føringene man må ta hensyn til i planprosessen.

2.1 Nasjonale føringer:

Meld. St. 26 (2011-2012) «Den norske idrettsmodellen». Kulturdepartementet har ansvaret for idrettspolitikken på statlig nivå, og «Den norske idrettsmodellen» har følgende visjon: *Idrett og fysisk aktivitet for alle*. Statens viktigste strategi for å få til dette er en økt satsing på anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Den viktigste målgruppen i statlig idrettspolitikken er barn og unge, men personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive er også prioriterte målgrupper. En ny idrettsmelding fra kulturdepartementet hadde oppstart i 2019 og er under arbeid. Den vil også legge føringer for kommunedelplanen hvis den blir klar mens planarbeidet pågår.

Meld. St. 18 (2015-2016) «Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet». Klima- og miljødepartementet har ansvar for utformingen av politikk på friluftsområdet. Denne meldingen omfatter tiltak og føringer innenfor både motivering og rekruttering til friluftsliv, og innenfor forvaltning av områder for friluftsliv. Meldingen skal være et bidrag til å få enda flere til å drive med friluftsliv, og at flere opplever friluftsliv som en kilde til bedre helse og livskvalitet. Regjeringen ønsker å prioritere friluftsliv i nærmiljøet, slik at alle kan delta. Barn og unge er prioriterte målgrupper.

Friluftsloven (LOV 1957-06-28 nr.16). Friluftsloven definerer innmark og utmark og regulerer forholdet mellom grunneier og allmennheten, inkludert ferdsel på innmark og i utmark. Friluftsloven har bestemmelser om friluftsområder. Formålet med Friluftsloven er å verne friluftslivets naturgrunnlag og å sikre allmennheten fri rett til ferdsel og opphold i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes.

Andre aktuelle nasjonale føringer:

- Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet (2014).
- Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2020 (rulleres årlig).
- Meld. St. 19 (2018-2019). «Folkehelsemeldinga – Gode liv i eit trygt samfunn». Helse- og omsorgsdepartementet.
- Meld. St. 10 (2018-2019). «Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfoldig». Kulturdepartementet.
- **Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020 – 2029, Sammen om aktive liv. Regjeringen.**

2.2 Regionale føringer:

Viken fylkeskommune har tre regionale planer fra de sammenslåtte fylkene:

- **Østfold i bevegelse (regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2018-2029).**
- **Aktivitetssløftet (regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2016-2030).**
- **Strategi for idrett og friluftsliv i Buskerud.**
- **Vikens handlingsprogram for idrett, integrering, friluftsliv og frivillighet blir ferdig februar/mars 2021.**

Før det foreligger en felles plan for Viken fylkeskommune vil Halden kommune i størst grad ta hensyn til tidligere Østfold fylkeskommune sin plan «Østfold i bevegelse». Hovedmålet i denne planen er «økt fysisk aktivitet for alle», og det er definert fem innsatsområder for å oppnå dette målet:

- Aktiv hele livet.
- Varierte anlegg, områder og ferdselsårer.
- Prinsipper for lokalisering, areal- og virkemiddelbruk.
- Kunnskap og innovasjon.
- Verdiskapning og fysisk aktivitet.

2.3 Kommunale føringer:

Kommuneplanens samfunnsdel 2018 – 2050 gir føringer for kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet ved at den er styrende for satsinger og mål kommunen setter seg for planperioden. Kommunedelplaner som utarbeides av sektorene skal ta inn i seg samfunnsplanens satsinger og mål, som en overordnet føring. Samfunnsdelen gir også mål og strategier for arealdelen. Planens visjon er «Halden forberedt for omstilling», og hovedmålene for planperioden fram til 2050 er:

- I Halden skal arbeid, kunnskap og klima være viktigst, det gir også disse målene for planperioden.
- En attraktiv kommune basert på bærekraftig utvikling.
- En kommune det er godt å bo i – gode levekår, en trygg oppvekst for barna med mangfold og høy livskvalitet.
- Omstilling og innovative løsninger gir økt sysselsetting og etableringsattraktivitet.
- Utdanningsnivået skal heves og resultatene i skolen forbedres.

Kommuneplanens arealdel 2011 – 2023 er juridisk bindende og gir føringer ved at arealvurderinger som gjøres i kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet må tas inn i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplaner for å få rettsvirkning.

Andre relevante kommunedelplaner:

- Kommunedelplan oppvekst 2020 – 2032.
- Kommunedelplan for klima og energi 2019 – 2030.

3. Satsingsområder i planen

Norges Idrettsforbund og olympiske og Paralympiske komité (NIF), som er idrettens øverste organ, har som visjon «idrettsglede for alle». Det vil si at alle skal få utøve idrett på bakgrunn av sine egne ønsker og behov.

«Idrett og fysisk aktivitet for alle» er staten sin overordnede målsetting. Dette skal oppnås gjennom ulike virkemidler som tilrettelegger og gir mulighet for å delta i både idrett og egenorganisert fysisk aktivitet. Staten legger særlig vekt på å utvikle attraktive, varierte og inkluderende aktivitetstilbud for barn og unge. Videre har staten en hovedmålsetting om at den frivillige og medlemsbaserte idretten skal sikres gode rammevilkår. Det viktigste virkemiddelet i norsk idrettspolitikk for å få dette til er satsing på anlegg.

For friluftsliv er statens hovedmålsetting at befolkningen utøver friluftsliv jevnlig. Staten mener at denne målsettingen nås ved ivaretagelse og tilrettelegging av arealer, samt opplæring og stimulering til friluftsliv. Det fremheves satsing på arealene i nærmiljøet og satsing på å få den gruppen av befolkningen som er minst fysisk aktive mer aktive. Staten ønsker at natur og friluftsliv brukes enda mer i helsefremmende og forebyggende arbeid, så satsingen på friluftsliv er også sentralt i regjeringens folkehelsearbeid.

For at Halden kommunes innbyggere skal ha best mulige forutsetninger for å drive idrett og være fysisk aktive, er det viktig at Halden kommune skaper gode rammevilkår for dette. Det kan innebære å sørge for god tilgjengelighet til idrettsanlegg og andre arenaer hvor fysisk aktivitet kan utøves. I dette tilfellet kan god tilgjengelighet være nok idrettsanlegg til å dekke idrettens behov, muligheter til å drive fysisk aktivitet i sitt nærmiljø og friluftsliv både bynært og ute i naturen.

Det videre planarbeidet har fokus på idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv. Hvor det styrende målet er å skape gode forutsetninger for at Halden kommunes befolkning kan drive idrett og være fysisk aktive.

3.1 Satsingsområdet idrett:

Idrettsanlegg:

- En behovsrettet anleggs- og arealpolitikk.
- Mangfold og variasjon av anlegg.
- Størst mulig grad tilgjengelige anlegg

Aktivitet:

- Gratis for barn og unge i kommunale haller.
- Rammevilkår for idrettslag (tilskuddsordninger).
- Tilskuddsordning for idrettslag med egne anlegg.
- Barne- og ungdomsidretten (frafall, inkludering og økonomiske utfordringer).

3.2 Satsingsområdet fysisk aktivitet:

Anlegg:

- Nærmiljøanlegg i skoleområder. **Skoler og barnehager bør ha tilstrekkelig areal for fri og organisert aktivitet med en tiltalende utforming og aktivitetsbredde.**
- Bynært friluftsliv. **Knytte sammen kommunen med naturmøteplasser nært bebyggelse og kollektivpunkter til et gjennomgående nettverk for ferdsel på sti og turveier.**
- **Skape aktive møteplasser og grønne ferdselsårer i sentrum og bo-områder.**
- Tilgjengelige og varierte.
- Ivareta attraktive arealer for fysisk aktivitet og friluftsliv.

Aktivitet:

- Skolen som senter for nærmiljøanlegg. **Skoler bør utnyttes effektivt og bygningene bør rigges for aktivitetstilbud for alle.**
- Synliggjøre tilbud og muligheter.
- Samarbeid med aktører innenfor friluftsliv og næring.

3.3 Kartlegging:

Aktivitetskartlegging: I forbindelse med planarbeidet er det behov for å kartlegge aktiviteten i Halden kommune. Den organiserte aktiviteten kan kartlegges gjennom medlemstall fra frivillige organisasjoner og ulike treningssenter. Den egenorganiserte aktiviteten er mulig å kartlegge gjennom å se på nasjonale og regionale tall. Man kan også gjennomføre en kvantitativ spørreundersøkelse. Tall fra den organiserte idretten kan hentes fra idrettsregistreringen til Norges idrettsforbund. **Halden Idrettsråd vil også bidra i arbeidet rundt kartlegging av aktivitet.**

Anleggs- og arealbehov: Kartlegging av hvilke anlegg og arealer til idrett og fysisk aktivitet vi allerede har er viktig for å identifisere fremtidens behov. Har noen idretter god anleggsdekning og andre mindre god? Har noen aktivitetsformer god dekning, mens andre har dårlig anleggsdekning? Denne kartleggingen vil bli gjort internt på

tvers av virksomheter. Videre er norsk idrettsindeks et alternativ for å belyse hvilke idretter som har god og mindre god anleggsdekning. **Halden Idrettsråd vil også bidra i arbeidet med å kartlegge idrettsanlegg og behov rundt fremtidige anlegg.**

Økonomiske utfordringer: Kartlegging av deltagerkostnad for de ulike idrettene i Halden og hvorfor det koster mer å delta i noen idretter enn andre. Halden kommune har ansatt en frivillighetskoordinator som har ansvar for ordningen med Fritidskortet. Denne ordningen kan benyttes i kartleggingen av økonomiske utfordringer ved å delta i organisert idrett.

4. Planprosess og medvirkning

4.1 Organisering

Det er et mål at kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet skal forankres i hele organisasjonen, både administrativt og politisk. På bakgrunn av dette er det hensiktsmessig å ha en tverrsektoriell referansegruppe bestående av representanter fra ulike avdelinger i kommunen. Selve planarbeidet vil bli ledet av kommuneavdeling samfunn og samskaping, med representasjon i arbeidsgruppe fra kommuneavdelingene plan og miljø, eiendom og teknisk.

4.2 Medvirkning

Plan- og bygningsloven legger klare føringer for krav til medvirkning i arbeidet med kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet. Høringsutkastet til planprogram vil bli lagt ut til offentlig ettersyn med muligheter til å komme med innspill. Videre i planarbeidet vil det legges opp til en åpen medvirkningsprosess hvor alle berørte og interesserte parter skal ha mulighet til å komme med innspill underveis. Dialogmøter vil bli prioritert for særlig interesserte parter. Videre vil arenaer for medvirkning være kommunens nettside for skriftlige innspill, møter, folkemøter og sosiale medier.

Aktuelle interesserte parter:

- Halden idrettsråd
- Friluftsansjasjoner
- Viken fylkeskommune
- Nabokommuner
- Kommunens ungdomsråd

4.3 Tidsplan

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet

	2021				2022	
	1.kvartal	2.kvartal	3.kvartal	4.kvartal	1.kvartal	2.kvartal
Politisk vedtak planprogram						
Kunngjøring av planprogram						
Planarbeid						
Medvirkning						
Arbeid med innspill						
Vedtak om offentlig ettersyn						
Høring						
Behandling av høringsuttalelser						

Vedtak
kommunedelplan
i kommunestyret

Forklaring på fargene i figuren:

- Rød betyr politisk vedtak
- Blå betyr administrativt arbeid
- Gul betyr medvirkningsprosess